

LEANOTIRO GO YA GO 2014

Go ya Phethagatšong ya go tsenwa ga Sekolo ka 2025

SEPEDI

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Thuto ka Dikolong ka 2025: Pono

Tše di latelago di akaretša tšeo DBE e ratago go ba e di fihleletše ka 2025:

BAITHUTI ...

Ba tseba sekolo ka nako, letšatši ka letšatši ebile ba na le maikemišetšo mošomong wa bona wa sekolo. Ba kgona go fihlelela dikhomphutha, dijo tša phepo, le yona mediro ya dipapadi le setšo. Ba na le dikamano tša tlhompfo le bagwera ba bona le barutiši bao ba botegago.

BARUTISI ...

Ba go tshepega, bao ba hlahlilwego ka botlalo ebile ba tswelapele go kaonafatša bokgoni bja bjona. Ba ineetše go fa baithuti thuto ye kaone ka moo go kgonegago, gore ba kgone go ba le seabe tlabollong ya setšhaba. Ba ipshina ka go kgotsofala mošomong gobane dipeelano tša ditirelo tša bona di kaone ebile megolo ya bona e bapetšega le ya diphorofesene tše dingwe.

DIHLOGO TSA DIKOLO ...

Di netefatša gore go ruta go phethega ka tshwanelo go ya ka kharikhulamo ya bosetšhaba. Ba godiša khutšo, bohlahli le boitshwaro bja mošomong bja go kwagala ka gare ga dikolo tša setšhaba le go feta pele, ka lebaka la boetapele bja maikarabelo.

BATSWADI ...

Ba na le tshedimošo ka botlalo mabapi le seo se diregago ka sekolong le go amogela dipego ka mehla mabapi le ka fao bana ba bona ba šomago ka gona kgahlanong le ditekanetšo tšeo di hlakilego tšeo di abalenwago le dikolo tšohle. Ba tseba gore ba a theeletšwa le gore dipelaelo dife le dife di tla lokišwa ke baetapele ba thuto maamong ohle.

DIMETHERIALE TA GO ITHUTA LE GO RUTA ...

Di gona ka bontši ebile ke tša boleng bja godimo. Baithuti le barutiši ba tseba go šomiša dikhomphutha ka dikolong gore ba fihlelele tshedimošo yeo ba e nyakago.

MEAGO YA SEKOLO LE DINOLOFATSI ...

Di bulegile, di loketše go šomišwa, di bolokegile ebile di hlokomelwa gabotse. Baithuti le barutiši ba hlokomela meago ya bona le dinolofatši gobane ba ikgantšha ka dikolo tša bona.

Leanotiro ka 2014

Leanotiro ke leano la Kgoro ya Thuto ya Motheo (DBE) la go tiiša mafokodi ka gare ga mokgwa wa thuto ao a hlaotšwego go ba ao a nyakago thekgo. Le tšweleditšwe go ya ka Peakanyo ya Maano a Bosetšhaba ya Mopresidente ya 2009 ebile e theilwe godimo ga sengwalohlali sa go bitšwa, *Improving Government Performance: Our Approach*.

Ka go kaonafatša tiro mo mafokoding ao a hlaotšwego, baithuti ba tla holega ka boleng bja godimo bja thuto. Setšhaba ka bophara le sona se tla holega, ka ge baithuti bao ba phethilego sekolo ebile ba maemo a makaone a tsebo le makgoni ba tseba seemong sa go tšwela pele ka thuto ya godimo le go tseba lefaseng la mošomo.

Sengwalo se se akaretša Leanotiro, dikaonafatšo tšeo di kago letelwa, le seabe seo badudi ba mehlang ba ka bago naso phegelelong ya go laola dikolo bokaone.

DINEPO TŠA LEBAKA LE LE KOPANA, PONO YA LEBAKA LE LE TELELE

Leanotiro le laetša dinepo tšeo mokgwa wa thuto ya bosetšhaba o tlogo di phegelela le dikgato tša go fihlelela dinepo tše ka 2014. Tše ke dikgato tša mathomo phegelelong ya go fihlelela pono ya lebaka le le telele, e kgolo ya thuto ya boleng ka dikolong ka 2025. Pono ye e bitšwa Thuto ka Dikolong ka 2025 (Schooling 2025).

BOHLE BA NA LE KAROLO YEO BA KA E BAPALAGO

Go fihla mo go kgonegagago, Leanotiro le laetša motšearokolo yo mongwe le yo mongwe ka gare ga mokgwa gore ke mediro efe yeo motšearokolo yo bjalo a swanetšego go e dira go fihlelela nepo ye nngwe le ye nngwe ka gare ga lenaneo. Gape le šišinya ditsela tšeo bao ba lego ka ntle ga mokgwa wa thuto le bona ba ka abalanago ka ditlabakelo goba tsebo go thekga dinepo tše.

DINEPO TŠEO DI SEKILEGO LE MAANO AO A FETOLEGAGO

Leanotiro le laetša dinepo tše 13 tšeo di swanetšego go fihlelelwa, tšeo di amana le go

ithuta le boingwadišo. Go tlaleletša, le laetša makala a 14 mo thutong ao go nyakegago gore a kaonafatšwe go fihlelela dinepo tše. Tsela ya ke go dumelela kgato ya phetogo gore dikolo le ditšhaba tša tšona di kgone go tla ka maano ao a swanelago seemo sa tšona bokaone.

GO ELA KGATELOPELE: DIKELO TŠA BOSETŠHABA TŠA NGWAGA KA NGWAGA (ANA)

Ngwaga ka ngwaga, baithuti ka moka ka go Kreiti 1 go ya go 6 & 9 ba tla ngwala diteko tša bosetšhaba tša maleme (leleme la ka gae le leleme la tlaleletšo la mathomo) le mmetse mafelelong a ngwaga. Morero ke go hloma mokgwa wa papetšo ya bosetšhaba yeo e šomago botse go ela maemo a phihlelelo ya thuto ya go bala le go ngwala, gape le ka mo thutadipalo e tlogo elwa ka gona mo dikolong tša fase, gore go bopše kaonafatšo ye bone ya kelo le dikgato tša maleba go tseba bogare mo thekgo ya tlaleletšo e nyakegago.

Barutiši ba tla swaya diteko tše tša go lekanetšwa go ya ka ditaelo tšeo di filwego ke Kgoro ya Thuto ya Motheo.

Batswadi ba tla amogela dipolelo tša ANA ka gare ga dikarata tša pego ya ngwaga ka ngwaga tša baithuti mafelelong a ngwaga. Makgotlataolo a dikolo (SGBs) a tla amogela pego ya ANA ya selete ka bophara, yeo e tlogo abelanwa le batswadi ba bangwe mo sekolong go ba fa sebaka sa go bapetša dipolelo tša dikolo tša bona tša ANA le tša dikolo tše dingwe tša selete.

Maikemišetšo a go phatlalatša dipolelo setšhabeng ga se go tlontlolla dikolo goba go hlola kgopolo ya gore tše dingwe “di šomile botse” goba “di šitilwe”, eupša ke go fa dikolo le ditšhaba tša gabo tšona kgopolo ya go bapetša dipihlelelo tša tšona le tša dikolo tše dingwe.

Ka 2011, diteko tša ANA tša maleme le mmetse di tla thoma go dirišwa go baithuti ba Kreiti 9.

“Ka go kaonafatša tiro mo mafokoding ao a hlaotšwego, baithuti ba tla holega ka boleng bja godimo bja thuto.”

Dinepo tša Leanotiro

Leanotiro le na le dinepo tše 27.

DINEPO TŠA TŠWELETŠO TŠEO DI LEBANTŠEGO DITEKANETŠO TŠA BOLENG TŠA MINIMAMO

Dinepo 1. go oketša palo ya baithuti ka go Kreiti 3, mafelelong a ngwaga, bao ba šetšego ba na le tsebo ya minimamo wa mabokgoni a thutadipalo le polelo bakeng sa Kreiti 3. motheo wa 2009: wa go batamela 48% (go thuto ya go bala le go ngwala) le 43% (thutadipalo); selebanywa sa 2014: 60% bakeng sa dithuto ka bobedi.

Dinepo 2. go oketša palo ya baithuti ka go Kreiti 6, mafelelong a ngwaga, bao ba nago le tsebo ya minimamo wa mabokgoni a mmetse le polelo bakeng sa Kreiti 6. motheo wa 2009: wa go batamela 37% (go thuto ya go bala le go ngwala) le 19% (thutadipalo); selebanywa sa 2014: 60% bakeng sa dithuto ka bobedi.

Dinepo 3. go oketša palo ya baithuti ka go Kreiti 9, mafelelong a ngwaga, bao ba nago le tsebo ya minimamo wa mabokgoni a mmetse le polelo bakeng sa Kreiti 9. Motheo le dilebanywa di tla laetšwa ka morago ga ANA ya 2010.

Dinepo 4. go oketša palo ya baithuti ba Kreiti 12 bao ba kgotsofatšago dinyakwa tša lenaneo la tikrii ya patšhula yunibesithi. motheo wa 2009: wa go batamela 110 000; selebanywa sa 2014: 175 000.

Dinepo 5. go oketša palo ya baithuti ba Kreiti 12 bao ba šomago botse ka mmetse. motheo wa 2009: wa go batamela 125 000; selebanywa sa 2014: 180 000.

Dinepo 6. go oketša palo ya baithuti ba Kreiti 12 bao ba šomago botse ka thutamahlale. motheo wa 2009: wa go batamela 120 000; selebanywa sa 2014: 170 000.

DINEPO TŠA TŠWELETŠO TŠEO DI LEBANTŠEGO KAONAFATŠO YA TIRO YA PALOGARE

Dinepo 7. go kaonafatša tiro ya palogare ya baithuti ba Kreiti 6 go dipolelo.

Dinepo 8. go kaonafatša tiro ya palogare ya baithuti ba Kreiti 6 go mmetse.

Dinepo 9. go kaonafatša tiro ya palogare ya baithuti ba Kreiti 8 go mmetse.

“

Dinepo tšeo di thomago ka I go ya go I 3 di šogana le ditšweletšo tše Kgoro ya Thuto ya Motheo e nyakago go di fihlelela mabapi le go ruta le boingwadišo.

”

DINEPO TŠA TŠWELETŠO TŠEO DI LEBANTŠEGO PHIHLELELO LE KGATELOPELE

Dinepo 10. go netefatša gore bana ba tsena sekolo go fihla ka ngwaga wo ba swarago mengwaga e 15. Motheo wa 2008: 97.4%; selebanywa sa 2014: 99%

Dinepo 11. go kaonafatša phihlelelo ya Kgolo ya Bana ya ka Pela (ECD) yeo e nago le boleng ka bana ba ka fase ga Kreiti 1. Tšhupo ya 1 (Phesente ya baithuti ba Kreiti 1 bao ba amogetšego tlhahlo ya semmušo ya Kreiti R): motheo wa 2008: 51%; selebanywa sa 2014: 80%, eupša 100% ge go akaretšwa ECD yeo e sego ya semmušo. Tšhupo ya 2: Rešio ya boingwadišo ya bana ba mengwaga ye 0 - 5. Motheo wa 2008: 25%; selebanywa sa 2014: 37%

Dinepo 12. Go kaonafatša katlego ya kreiti ya baithuti dikgatong tša go tsena sekolo ka go Kreiti 1 go ya go 9. Tšhupo ya 1: Phesente ya bana ba megwaga ye 9 bao ba phethilego Kreiti 3. Motheo wa 2008: 59%; selebanywa sa 2014: 65%
Tšhupo ya 2: Phesente ya bana ba mengwaga ye 12, bao ba phethilego Kreiti 6: motheo wa 2008: 46%; selebanywa sa 2014: 52%

Dinepo 13. go kaonafatša phihlelelo ya bafsa go Tlhahlo le Thuto ya Tšwelopele (FET) ka morago ga Kreiti 9. Tšhupo ya 1: Phesente ya bafsa bao ba amogetšego Setifikeiti seo se Phagamego sa Bosetšhaba (NSC): motheo wa 2008: 40%; selebanywa sa 2014: 50%
Tšhupo ya 2: Phesente ya bafsa bao ba amogetšego mangwalo a FET. motheo wa 2008: 41%; selebanywa sa 2014: 65%

Dinepo tša Leanotiro...

BARUTIŠI

Dinepo 14. go goketša sehlopha se sefsa sa barutiši bao ba hlahlilwego ka tshwanelo, ba go ba le tlhohleletšo ebile e sa le bafsa mošomong wa barutiši ngwaga ka ngwaga.

Dinepo 15. go netefatša gore khwetšagalo le tšhomišo ya barutiši di ka moo e lego gore go ka efogwa diphapoši tša palo ya godimo go fetiša.

Dinepo 16. go kaonafatša bophorofešene, mabokgoni a go ruta, tsebo ya thuto le tsebo ya khomphutha tša barutiši lebakeng ka moka la go šoma ga bona.

Dinepo 17. go phegelela sehlopha sa barutiši seo se phelago se thabile le go kgotsofala ka mošomo.

Dinepo 18. go netefatša gore baithuti ba akaretša direrwa ka moka le makala a bokgoni ao ba swanetšego go a akaretša ka gare ga ngwaga wa bona wa bjale wa sekolo.

DITLABAKELO TŠA BAITHUTI

Dinepo 19. go netefatša gore moithuti yo mongwe le yo mongwe o kgona go fihlelela minimamo wa sete ya dipuku tša go bala le dipukutšhomo tšeo di nyakegago go ya ka pholisi ya bosetšhaba.

Dinepo 20. go oketša phihlelelo ya baithuti go mehuta ya go fapafapana ya bobegaditaba, go akaretšwa dikhomphutha, yeo e tlogo kaonafatša thuto ya bona.

DIKAONAFATŠO TŠA SEKOLO KA MOKA

Dinepo 21. go netefatša gore ditshepetšo tša bolaodi tša ngwaga le ngwaga tša motheo di a phethega go kgabaganya dikolo ka moka ka mo nageng ka tsela yeo e nago le seabe go bopa tikologo ya sekolo yeo e šomago botse.

Dinepo 22. go kaonafatša botšeakarolo bja batswadi le setšhaba taolong ya dikolo, ka go kaonafatša phihlelelo ya tshedimošo ye bohlokwa ka boripana ka Leano la e-Thuto.

“

Dinepo tše 14 go ya go 27 di
šogana le ditsela tša go fihlelela
dinepo tša tšweletšo tše 13.

”

GO TLABAKELA SEKOLO KA DITŠHELETE

Dinepo 23. go netefatša gore dikolo ka moka bonnyane di tlamelwa ka ditšhelete go ya ka minimamo wa kreiti ya moithuti yo mongwe le yo mongwe woo o laeditšwego maamong a bosetšhaba le gore ditšhelete tšeo di šomišwa pepeneneng ka tshwanelo.

DITLABAKELO TŠA MOTHEO TŠA SEKOLO LE DITIRELO TŠA THEKGO

Dinepo 24 go netefatša gore ditlabakelo tša motheo tša fisikale le tikologo tša sekolo se sengwe le se sengwe di tutuetša baithuti go rata go tla sekolong le go ithuta; le barutiši go tla go ruta.

Dinepo 25. Šomiša dikolo bjalo ka ditsela tša go tšwetsapele phihlelelo ya ditirelo tša setšhaba tša go fapana gare ga baithuti mo magorong a go swana le maphelo, phokotšo ya bohloki, thekgo ya sesaekholotši le seleago, dipapadi le setšo.

Dinepo 26. go oketša palo ya dikolo tšeo di tsenyago tirišong Pholisi ya Thuto ya Kakaretšo ka tshwanelo le go kgona go fihlelela disentha tšeo di abago ditirelo tša maemo a godimo.

Dinepo 27. go kaonafatša katišo le boleng bja tekolo le ditirelo tša thekgo yeo diofisi tša selete di e fago dikolo ka go šomiša e-Thuto bokaone ka boripana.

**KGORO YA THUTO YA MOTHEO E TLILE KA LEANOTIRO LE FELELETŠEGO GO KAONAFATŠA BOLENG
BJA THUTO KA DIKOLONG TŠA RENA TŠA SETŠHABA.**

Leantiro le la 2014 le šetše le hotšwe ke poledišano, kabelo go tšwa batšeakarolong ba bagolo ba thuto, go akaretšwa dikgoro tša thuto tša diphorobentshe le mekgatlo ya go emela barutiši.

Thekgo ya gago tiragatšong ya Leantiro e amogelwa ka matsogo a mabedi gore le atlege.

SENGWALO SE SE HWETŠAGALA KA MALEME A AFRIKA BORWA A 11 A SEMMUŠO:

- English
- Afrikaans
- isiZulu
- isiXhosa
- Ndebele
- Sepedi
- Tsonga
- Setswana
- Sesotho
- Tshivenda
- Siswati

<http://www.education.gov.za>

Call Centre: 0800 202933